

hverdags Helbdagsundervisning, maa der kræves det dobbelte Antal Lærere af, hvad der behøves til at udføre hverdags- eller hverandendags Helbdagsundervisning. Den nye Bestemmelse er, om jeg saa maa sige, paa en underlig Maade kommen bumpende ind i Lovforlaget. Man ser ikke nogen som helst Følge af denne Bestemmelse paa andre Punkter. Den ærede Minister har ikke beregnet et større Antal Alderstillelser til det fordoblede Antal Lærere; den Sum, der er anført som Statens Tilskud, er stadig den samme som tidligere, og det forekommer mig derfor, at denne Bestemmelse, der nu er kommen ind, har en noget illusorisk Karakter. Dertil kommer, at jeg anser det for at være ikke alene urigtigt ved en Lovbestemmelse at paatvinge Hverdagsundervisning, men substændig utilraadeligt, det er en Byrde, som Befolkningen endnu ikke paa nogen Maade er naaet til at kunne overtage, og jeg er overbevist om, at man rundt omkring i Landet vil blive i høj Grad forfærdet, hvis en saadan Bestemmelse skulde blive Lov. — Jeg kommer nu til Tilsynet, og der er jeg i det mærkelige Tilfælde for en Del at kunne være enig med det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Rund). Det er mærkeligt at se, hvilket uhyre Apparat af Tilsyn den bestaaende Skolelovgivning hjemler. Jeg skal nævne alle de forskjellige Autoriteter, som den har at raade over. Der er Sogneraadet, der er Skolepatronen, Skolekommissionen, Skoleinspektionen, Amtsskoleinspektionen, Skoleraadet, Amtsraadet, Amtsskoleinspektionen, Amtsraadet, Amtsraadet, Præsten, Proosten, Bisoppen, Ministeren, hvortil saa kommer Skoleinspektøren og Overkskoleinspektøren, naar vi nu faae dem til. Det er hele Rækken af Autoriteter. Det synes at være noget overvældende, naar man hører, at disse stakkels Skolelærere maa arbejde under et saadant uhyre Tryk, men jeg maa dog sige, at de ikke føle dette Tryk i en saa overordentlig Grad. Og hvorfor? Fordi deres nærmeste Tilsyn, det egentlig virksomme Tilsyn, der er Proosten og Skoleinspektionen, i Reglen ogsaa er et saa humant Tilsyn, at jeg tror, at Lærerne i de allerfleste Tilfælde ville være ulige bedre tjente med dette Tilsyn end med det mere skolemæssige Tilsyn, som tilfugtes ved Skoleinspektørerne (Berg: Ja, Skolelærerne, men hvorledes gaar det med Skolen?) Skolen ligesaa, thi jeg skal sige det ærede Medlem, at min Opfattelse af Skolens Lærere er den, at, har man ikke den Tillid til en Lærer, at man tør betro ham hans Gjerning væsentlig paa eget Ansvar, for tjener han ingensinde at være Lærer; men et Tilsyn, som man sætter til at varetage Skolens Lærere lige over for Skolelærerne, er i sin Tanke umuligt, forekommer det mig. Jeg gaar derfor ud fra, at Skolen er bedst tjent med et saa humant Tilsyn som muligt; i jo højere Grad Ansvar lægges paa Lærerne selv, desto mere vil det ogsaa gavne Undervisningen. Jeg er overbevist om, at i de allerfleste Tilfælde — og de fleste

Lærere ville sikkerlig give mig Ret deri — har der ikke været Anledning til væsentlig at klage over Inhumanitet fra de nuværende Tilsynshavendes Side, og paa den anden Side sætter jeg ogsaa nogen Pris paa, at der hos de nuværende Tilsynshavende kan forudsættes en noget videregaaende almindelig human Dannelse, der uvilkaarlig giver dem en vis Autoritet lige over for Skolelæreren, uden at de behøve at gjøre den gjældende ved Inspektionen og et egentligt virksomt Tilsyn med Skolens Gang. Da jeg, som sagt, ikke ser nogen væsentlig Garant i et skæmpet Tilsyn med Undervisningen, holder jeg paa det Tilsyn, som jeg anser for det humaneste, og jeg tror, at man vilde komme fra Dynen i Galmen, hvis man forlod det nuværende Tilsyn og skaffede sig et nyt af Skoleinspektører og Overkskoleinspektører. Derfra skal jeg dog undtage, at kunde man skaffe sig en Mand som afdøde Overkskoleinspektør With, vilde det være noget Andet. Det er imidlertid ikke Stillingen, der skaber Manden, men havde man Manden, kunde man jo altid skaffe Stillingen til ham, og til ham, en Mand som With, vilde jeg være med til at betro et saadant Tilsyn. — Hovedsagen er jo ganske vist — og det er fremst fra forskjellige Sider — hvorvidt Undervisningen i Skolerne efter det foreliggende Lovforslag kan antages at ville blive bedre, videregaaende og altsaa ogsaa at føre til bedre Resultater, men derom have jo Meningerne ved de foregaaende Forhandlinger været meget delte, ja, jeg tror nok at kunne sige, at Lovden om; hvorvidt der i den Henseende opnaaedes Noget, har været større end Troen derpaa. I den Henseende kan jeg henvise til Udtalelser fra det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (N. Andersen) og stærkest fra det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) om, at der ikke var nogen Udsigt til, at Undervisningen vilde blive fylbigere, tværtimod, at den i Forhold til sit Timestal, sammenholdt med det nugjældende, vil blive indskrænket. Nu er der vel kommet den Bestemmelse til, at der er stillet i Udsigt en Hverdags-Helbdagsundervisning, men jeg har allerede nævnt, at den blotte Udsigt, der er lagt i Ministerens Haand, tillægger jeg ikke nogen stor Betydning. Derimod kræves der ved Siden deraf betydelige Offre, ganske betydelige Pengeoffre. Jeg er overbevist om, at Folkethinget altid vil findes rede til at bringe Offre for Undervisningens Udsvikling, naar det sfer paa en saadan Maade, som vi finde det tjenligt. Men naar man har sagt, at her foreligger et Tilbud om, at der skal kunne bruges saa og saa mange Penge, skal jeg i Forbigaaende gjøre opmærksom paa, at jeg ikke opfatter Forslaget i Slutningsparagrafen som et Tilbud, men som en Fordring, overfor hvilken det gjælder om, hvor vidt man vil gaa ind paa den eller ikke; var det indlysende, at, hvad man kjøbte for denne store Pris, var den værd, vilde der vistnok ikke